

<p>УХВАЛЕНО вченою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди протокол № 4 від «30» червня 2020 року</p>		<p>Система управління якістю у ХНПУ імені Г.С. Сковороди</p> <p>ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ</p> <p>ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ</p>	<p>ЗАТВЕРДЖЕНО</p> <p>Віо. ректора Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди Ю. Бойчук</p> <p>від « 1 » липня 2020 р..</p>
---	---	---	---

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

(назва навчальної дисципліни)

рівня вищої освіти	_____ третій (освітньо-науковий) _____ <i>(назва рівня вищої освіти)</i>
галузі знань	_____ 01 Освіта/Педагогіка _____ <i>(шифр і назва галузі знань)</i>
спеціальності	_____ 011 Освітні, педагогічні науки _____ <i>(код і назва спеціальності)</i>
освітня програма	_____ Освітні, педагогічні науки _____ <i>(шифр і назва)</i>
Шифр за навчальним планом	_____ 1.4. _____

Харків – 2020 рік

Розробники програми: Зеленська Людмила Дмитрівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

Рецензенти: Кайдалова Л.Г. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і психології Національного фармацевтичного університету (м. Харків);

Рибалко Л.С. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

Обговорено та рекомендовано до затвердження Науковою радою університету протокол № 4 від «26» _червня_ 2020 року.

Голова ради

(підпис)

(Ю. Бойчук)

(прізвище та ініціали)

Завідувач відділу
аспірантури та докторантури
(підпис)

(прізвище та ініціали)

(І. Разуменко)

1. Пояснювальна записка

Програма нормативної навчальної дисципліни Теорія та методика викладання у вищій школі складена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Предмет вивчення навчальної дисципліни: заклад вищої освіти як педагогічна система

Передумови вивчення дисципліни: філософія, історія України, культурологія, педагогіка, історія педагогіки, порівняльна педагогіка, психологія, соціологія, педагогічний менеджмент, філософські фундації та етичні орієнтири конструювання наукових проєктів, розвиток світової та вітчизняної педагогічної думки, методологія науково-педагогічного дослідження та презентація його результатів.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Теорія та методика викладання у вищій школі» є сприяння формуванню здатності здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти розв'язувати комплексні проблеми в галузі вищої професійної освіти, що передбачає переосмислення й набуття цілісних знань з історії, філософії освіти, педагогіки, методики, формування практичних умінь і навичок організації освітнього процесу в ЗВО, загальної й академічної культури.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Теорія та методика викладання у вищій школі» є:

КК здатність на основі концептуальних методологічних знань здійснювати аналіз педагогічних явищ, процесів, конструювати нові цілісні знання, ідеї, розв'язувати комплексні проблеми в науково-дослідницькій, педагогічній діяльності з урахуванням національного і світового досвіду;

ЗК7 здатність спілкуватися українською/іноземними мовами з урахуванням особливостей використання професійної лексики, демонструючи граматичну правильність, лексичний діапазон і соціолінгвістичну відповідність власного мовлення;

ЗК8 здатність розуміти загальносвітовий і національний контексти розвитку вищої (університетської) освіти, ціннісні смисли та пріоритетні напрями реформування вищої освіти в Україні та враховувати їх у практичній діяльності;

ЗК9 здатність проявляти творчий підхід до розроблення освітніх технологій та їх реалізації в процесі виконання посадових обов'язків наукового співробітника, науково-педагогічного працівника;

ФК19 здатність підвищувати рівень педагогічної майстерності, формувати індивідуальний професійний образ, виявляти лідерські якості, проєктувати кар'єрне зростання;

ФК20 здатність застосовувати знання з теорії та методики викладання у вищій школі в процесі викладання комплексу спеціальних (фахових) дисциплін, методичній, виховній діяльності в ЗВО;

ФК21 здатність аналізувати, створювати й ефективно використовувати навчально-методичні комплекси навчальних дисциплін, реалізовувати різні форми організації освітнього процесу в ЗВО з елементами дистанційного навчання, проводити моніторинг досягнутих результатів.

Результати навчання за дисципліною: здобувачі третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти здатні:

ПРН6 володіти типовими для науково-педагогічної комунікації лексико-синтаксичними моделями української та іноземних мов для вибору оптимальної мовної поведінки викладача ЗВО;

ПРН7 продемонструвати знання концепцій розвитку «материнських» і «національних» моделей вищої (університетської) освіти, розуміння процесів інтеграції, сталого розвитку суспільства, цифровізації в освітній галузі на сучасному етапі;

ПРН8 аналізувати змістове забезпечення освітнього процесу в ЗВО, визначати шляхи його оновлення, критично оцінювати практичне значення нововведень у вищій школі, самостійно продукувати ідеї;

ПРН9 володіти педагогічною рефлексією для виявлення своїх ресурсних можливостей, побудови індивідуальної освітньої траєкторії, проектування стратегій саморозвитку і професійного зростання, освіти впродовж життя;

ПРН10 оптимізувати вибір форм, методів, технологій навчання і виховання у ЗВО з урахуванням оновлення освітніх програм, проводити моніторинг досягнутих результатів;

ПРН11 – володіти діагностичним інструментарієм моніторингу якості знань, умінь, навичок, інших компетентностей здобувачів освіти.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 4 кредити ЄКТС 120 годин.

1. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами

Модуль 1. Моделі вищої освіти ранньомодерної і модерної доби

Тема 1.1. Вища школа як педагогічна система

Тема 1.2. Загальноосвітній контекст ідеї вищої (університетської) освіти

Тема 1.3. Становлення й розвиток вищої школи й освіти в Україні

Модуль 2. Теоретичні й методичні основи організації освітнього процесу у ЗВО України

Тема 2.1. Філософія вищої освіти на зламі ХХ – ХХІ століть

Тема 2.2. Суб'єкти вищої освіти

Тема 2.3. Освітня компонента підготовки здобувачів вищої освіти

Тема 2.4. Трансформація методів і форм навчання у вищій школі в контексті сучасних викликів. Методика організації й проведення лекцій, практичних, семінарських, лабораторних робіт, виробничої практики, самостійної роботи

Тема 2.5. Сучасні технології навчання у ЗВО. Методика їх організації. Інновації в системі освіти

Тема 2.6. Контрольно-оцінна діяльність у ЗВО

Тема 2.7. Наукова компонента підготовки здобувачів вищої освіти

Тема 2.8. Методика організації виховної роботи у ЗВО

Тема 2.9. Наукові засади управління ЗВО

Тема 2.10. Культура якості освітньої діяльності ЗВО

2. Засоби діагностики успішності навчання

Рубіжний контроль у формі співбесіди, захисту творчих робіт під час семінарських занять, оцінювання якості виконання завдань самостійної роботи, взаєморефлексія, виконання навчальних тестів.

3. Форма підсумкового контролю успішності навчання – іспит у формі тестів

4. Рекомендовані джерела

Базові

1. Зеленська Л. Д. Колегіальне самоврядування в університетах Європи та України : [програма та методичні рекомендації до вивчення модуля «Історія розвитку вищої освіти в Україні» з курсу «Педагогіка вищої школи» для магістрів та аспірантів ВНЗ III-IV рівнів акредитації]. Х. : ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2011. 36 с.

2. Зеленська Л.Д., Золотухіна С.Т., Ворожбіт-Горбатюк В.В. Методичні рекомендації до самостійної роботи з навчальної дисципліни «Теорія та методика викладання у вищій школі» для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. Х. : ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2020. 46 с.

3. Калашнікова Л. М., Жерновникова О.А. Педагогіка вищої школи у схемах і таблицях: навч. посібник. Харків, 2016. 260 с.

4. Лекції з педагогіки вищої школи: навч. посібник / за ред. В.І. Лозової. 2-е вид., доп. і випр. Х. : «ОВС», 2010. 480с.

5. Педагогічні технології в підготовці вчителів : навч. посібник / кол. авторів ; за ред. І. Ф. Прокопенка. 3-є вид., допов. і переробл. Харків : ХНПУ, 2018. 457 с.

Допоміжні

1. Енциклопедія освіти / АПН України; [голов. Ред.. В.Г. Кремень]. К. : Юрінком Інтер, 2008. 1040.

2. Житеньова Н.В. Візуальні дидактичні засоби: створення та використання в освітній практиці: навч.-метод. посіб. Харків: ХНПУ, 2019.

3. Зайченко І.В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі : навчальний посібник. 2-е вид., переробл. і доп. Київ : Видавництво Ліра. К, 2016. 456 с.

4. Зайченко І.В., Теслюк В.М., Каленський А.Н. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи : підручник / За ред. проф. І.В. Зайченка. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 484 с.

5. Зеленська Л.Д. Учена рада університету: історія, теорія, досвід : монографія / Л.Д. Зеленська. Х. : ХНАДУ, 2011. 480 с.

6. Клепко С.Ф. Філософія освіти в європейському контексті: монографія / С.Ф. Клепко. Полтава : ПОШПО, 2006. 328 с.

7. Литвинов А.С. Педагогічний провайдинг інновацій в освіті: навч. посібник / за заг. наук. ред. д. пед. н., проф. В. В. Борисова. Суми. Університетська книга, 2017. 265 с.

8. Луначек В.Е. Основи педагогіки вищої школи: навч. посібник. 2-ге видання, випр.. та доп. Харків : ФОП Панов А.М., 2019. 220 с.

9. Любар О. О. Історія української школи і педагогіки : навч. посіб. / О. О. Любар, М. Г. Стельмахович, Д. Т. Федоренко; за ред. О. Любара. К. : Т-во «Знання», КОО, 2003. 450 с. (Вища освіта ХХІ століття).

10. Мельничук І. М. Основи педагогіки та психології вищої школи: Навчальний посібник. Тернопіль : Вектор, 2018. 336 с.

11. Мещанінов О.П. Сучасні моделі розвитку університетської освіти в Україні: монографія. Київ ; Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2005. 460 с.

12. Резван О.О. Методика викладання у вищій школі: навч. посіб. для студ. вищ. пед. навч. закл. Харків: ХНАДУ, 2013. 171 с.

13. Слепкань З.І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі: навч. посіб. для магістр. вищ. навч. закл. Київ: Вища шк., 2005. 239 с.

14. Тверезовська Н.Т., Сидоренко В.Н. Методологія педагогічного дослідження. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2014. 440 с.

15. Українське студентство у пошуках ідентичності : монографія / за ред. В.Л. Арбеніної, Л.Г. Сокур'янської. Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2012. 520 с.

5. Додаткові ресурси

<http://www.mon.gov.ua/> – Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України;

<http://www.pu.ac.kharkov.ua/> – Сайт Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди;

<http://nbuv.gov.ua/> – Сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського;

<http://www.dnrb.gov.ua/> – Сайт Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського;

<http://korolenko.kharkov.com/> – Сайт Харківської державної наукової бібліотеки імені В.Г. Короленка;

<http://www.osvita.org.ua/> – Освітній портал – освіта в Україні, освіта за кордоном;
<http://guonkh.gov.ua/> – Офіційний сайт Департаменту науки і освіти Харківської
обласної державної адміністрації;
<http://www.gumer.info/> – Библиотека Гумер – гуманитарні науки
presa.ua › suchasna-osvita-ukraini – газета «Сучасна освіта України»
presa.ua › vsja-pedagogichna-presa-komplek. – газета «[Вся педагогічна преса](#)»
<lib.vipro.org.ua> › [periodyka](#) - [Вища освіта України](#)